

**MUHASHO WA PFUNZO WA GAUTENG
MULINGO WA TSHITIFIKHEITHI TSHA MA?IRIKI**

**TSHIVEN? A LUAMBO LWA ? AMUNI
GIREIDI YA N?HA
(Bambiri ?a Vhuvhili)**

**TSHIFHINGA: AWARA 3
MARAGA: 100**

PFESANI I:

- Mbudziso dzo?he dzi fhindulwe nga luambo lwo kunaho.
- Hu na khethekanyo tharu, A, B na C.
- Khethekanyo ya A mbudziso 1 ndi khombe-khombe. (I fhindulwe nga vho?he)
- Khethekanyo ya A mbudziso 2, nangani mbudziso mbili fhedzi.
- Kha khethekanyo ya B, nangani mbudziso ya u toolola KANA ya vhubudziso vhu?uku.
- Arali kha khethekanyo ya B no nanga mbudziso ya u toolola, kha C nangani ya vhubudziso vhu?uku.

KHETHEKANYO YA A

VHURENDI

Mbudziso iyi i fhindulwe nga vho?he (Khombe-khombe.)

MBUDZISO 1

Vhalani tshirendo tshi re afho fhasi ni ?o kona u fhindula mbudziso dzi no ?o tevhela:

Thabelo ya mutendi

Mu?e wanga, sedza vhathu nga tshilidzi,
U vha ?ee tshilidzi tsha vhuthu,
Vha dzule vhe kha vhuthu hau,
Muya u tshilaho wa vhuthu mbiluni dzavho u ?ale.

I fha vhathu dzanga ?a vhutshilo,
Vha pile pfumo ?a vhutshilo ha?ama,
Nga vhutshilo vhu kundaho muvhilinganyi wa shango,
Vha dzule phaphani dzau nga dakalo.

Sedza vhathu nga i?o ?a vhuthu,
U vha fhe vhutshilo ha tsho?he vhu sa fi,
Vha dzule vha tshi u renda na u u rabela,
Muyamukhethwa o vha linda n?ilani dzavho dzo?he.

Rembulusa mbilu dza vhathu vhavhi,
Vha vhuyelele ha mu?e wavho o vha sikaho,
Vha ?iphine nga ipfi ?au ? sa fi,
Ipfi ? kundaho madimoni a Sa?hane.

Mu?e wanga fhedza phusuphusu dza shango,
Hu dzulwe nga mulalo na nduvho,
Nduvho dza u luvha mahosi e wa a vhea,
Na nduvho ya u luvha lwe muvhumbi.
Vhuthihi nga u pfana vhu ?adze shango.

Amen

?hu?huwedzdzo – P.M. Nefefe

- 1.1 Murendi u humbela mini kha mu?e wawe? (1)
 - 1.2 Ndi zwifhio zwine murendi a ?o?a vhathu vha tshi sedzwa ngazwo? (1)
 - 1.3 I?o ?a vhuthu zwi amba mini? (2)
 - 1.4 Uyu muthu ane murendi a khou ita khumbelo khae ndi nnyi? (1)
 - 1.5 Ndi ngani thabelo i tshi fhela ngauri Amen? (2)
 - 1.6 ?alutshedzani zwine murendi a tama u ?ahisa zwone kha tshi?anza tsha 5 mutaladzi wa u thoma. (2)
 - 1.7 Vhatendi vha vha vho lindwa nga mini tshifhinga tsho?he? (1)
- [10]**

MBUDZISO 2

Mulisa – M.J. Mafela

Mbudziso 2 nangani mbili fhedzi.

- 2.1 Vhalani zwirendo zwi tevhelaho u ri ni ?o kona u fhindula mbudziso dzi no ?o tevhela:

A.

Nngu

Ndi nngu-?e dzi no ?a ?ama?
Nngu dza mashimba,
Dzi ?a malofha,
Ndi phondi dzi pondaho zwipondwa.

Zwo itwa nga u ?ivha huhulu hu?uku,
Uri mulisa ha poidzi ndi Muthu-muthu,
U ?ivha zwa khwan?a,
Dzi ?aho mathaga.

Dzi fhira phele nga vhuhali,
Malofha a dzulela u elela ?alani,
Midzedze yo ima sa Mipaini ya Thathe,
Luvhilo lwo tevhelaho mu?agasi.

Ndo mangala, ndo tshuwa,
Khadzo ?a vha dzanga,
Zwo vha zwiuhulu kha shango ?anga,
Hone dzi ?o pfa mu? ifho wa vhu?ungu seli.

B.

Kholomo

Musi ni pfuloni ya?u yavhu?i,
Ye na kumedzwa nga Mutshidzi,
Ni mona-mona ho?he-ho?he,
Naho mulisa o lavhelesa.

Ni khamedzana nga ma?anga a?u.
Na rogoelana lu pfishaho vhu?ungu.
Zwi khathula mbilu ya mulisa.
Naho na mu zwondolola no sinyuwa.

Mufhirifhiri u re afha pfuloni,
Hune na zhamba masiari na vhusiku.
Na kandekanya pfulo nga khwan?a dza?u.
No hangwa u ?honifha mulisa.

Pfuloni dza?u a hu na vhukhudo.
Ho a? wa matope na zwi shushaho.
Musi no ralo u ? ifhoma matope.
Ni ongolela mikosi mihulu.

U bvafhi mulisa wa tshilidzi?
Ane a ni khada o vhofholowa.
Mililani ya?u ya matope.
Na tshimbila ni kha zwivhuya.

- 2.1.1 Ni tshi khou shumisa tshirendo tsha A na tsha B, ?eani zwine murendi a tama uri vhudza zwone nga zwirendo izwi. (5)
- 2.1.2 N?ilani ya kholomo idzi hu pfi ho ?ala mini? (1)
- 2.1.3 Kholomo na nngu hu ambiwa mini? (2)
- 2.1.4 Kha zwirendo izwi murendi uri kholomo na nngu idzi dzi ita zwifhio? Nahone zwine mulisa a vha o zwi sedza. (2)
- 2.1.5 Ndi mbilu ya nnyi ine ya vha i tshi khou vhaisala? (1)
- 2.1.6 Murendi uri ndi ngani kholomo idzi dzi tshi dzulela u zhamba? (2)
- 2.1.7 Iphi **tshilidzi** ?i amba mini? (2)
- [15]**

2.2 Vhalani tshirendo tshi re afho fhasi uri ni ?o kona u fhindula mbudziso dzi no ?o tevhela:

Gonitshedza	
Naho musi wo kavha afha, Phapha dzau dzi tshi lelema, Vhutswu hau vhu tshi nga dzinga, U gonitshedza.	3
Gogo ?e wa kuvhatedza, ?i tevhelaho n?ila yau, Wa vha takula nga phapha, Musi u kha u tenga vhuse.	6
Musi u tshi dzunguluwa, Makumba ane wa kudzela, Ndi musukuvhutshilo. Musuku u mu? waho na muvhili.	9 12
Vha sedzesaho mishumo yau, Vha awela nga u e? ela khofhe. Nge vha tama makumba au. Wa ralo u ?huvhula mathenga.	15

- 2.2.1 Gonitshedza hu ambiwa mini? (1)
- 2.2.2 Gogo ?e Goni ?a kuvhatedza ndi ?a mini? (2)
- 2.2.3 Nga musuku murendi u amba mini? (1)

- 2.2.4 Murendi u tama u ri vhudza mini nga tshirendo itshi tshawe tsha Gonitshedza? Tikedzani phindulo ya?u nga tsumbo dzi pfalaho, nahone mitaladzi i songo fhira SUMBE. (7)
- 2.2.5 ? eani pfanapheledzo ya tshi?anza tsha vhuvhili? (4)
- 2.3 Vhalani tshirendo tshi re afho fhasi ni ?o kona u fhindula mbudziso dzi no ?o tevhela: [15]

Lamukisa	
Mihumbulo yashu i vho mela ?aka Tshe?e na zwi?anzhela zwi vho vhangisa vhuthu Nzeo a i fhambani na ya mmbwa Murena ri lamukise ri tshe ri vhone.	3
Murena ri lamukise muzwilani wa lufu Khun?a dzo vhewaho nga maswina u fukedze Magwekwe u reulule Uri na ri?e ri takale sa zwi?oni zwa ?a?ulu.	6
Lufuno ndi mbofho ya phombwe sa mmbwa. Mmbwa i ?eaho luvhuli na khaladzi Mikumbi na zwime?ane ndi kothotshengedzi yashu Murena ri lamukise sa ?ivha ?ha?heni ya tshilungwane	9 12
Vhatshili ri zwi vhotshwa zwa zwidzulo na maimo Ri dziphuli dza mbiluvhu?owa Ra nga ?hole dza magalangafhasi khanyoni Murena ri lamukise dzhatshani ?ino.	15

- 2.3.1 Vhu?ipfi ha murendi kha tshirendo itshi ndi vhufhio? Tikedzani phindulo ya?u nga mitaladzi i sa pa?iho MI? ANU. (4)
- 2.3.2 Ndi zwifhio zwine murendi a tama vhatshu vha tshi takala u fana nazwo? (2)
- 2.3.3 Mmbwa murendi u i fanyisa na mini? (2)
- 2.3.4 Murendi u khou humbela thuso kha nnyi? (2)
- 2.3.5 Muzwilani hu ambiwa mini? (2)
- 2.3.6 Iphi **phombwe** i amba? (2)
- 2.3.7 Nangani nthihi ya phindulo dzi re afho fhasi. Magalangafhasi ndi ?hole dzo omaho / ?hole dzi re tsindeneni ?a muhuyu? (1)

2.4 Vhalani tshirendo tshi re afho fhasi ni ?o kona u fhindula mbudziso dzi no ?o tevhela:

Ma? i	
Inwi tshaya khauwo Nge na vha na mishumo mivhuya, Ri vhathu nga ya? u thuso, Naho hu n? ivho ya Yehova.	3
Na ?uwa ri a ?a? a, Ra vho nga vhaho? a, Kha ro ?he ni na pha? o, Ni ro dina u ita ni tshi ri fhungudza, Hone ri tou ni levhela, Nge ra vhona u nga ro ?alifha.	6 9
Maan? a a? u ndimahulu, Pha? o ya? u ndi murathu wa mavu, Hone no? he vhuvhili ha? u, Ni vhatshidzi vha o? he masia, Ndi nge na vha vhana vha khotsi.	12 15
A ni khethi, Ri vha? u ro ?he, Ni songo ri ?uwela, Vhunga ri tshi ?o ni tevhela Hone lwa? u lufu a ri lu ?i	18

- 2.4.1 ? eani mishumo miraru ya ma? i. (6)
- 2.4.2 Ma? i hone a bva ngafhi? (1)
- 2.4.3 Ma? i aya one a ? isa mini kha vhathu?. (2)
- 2.4.4 Aya ma? i one a ? uwa hu bvelela mini kha vhathu? (2)
- 2.4.5 Murendi uri ma? i a dina vhathu nga zwithu-? e? (2)
- 2.4.6 ? eani figura ya muambo ye murendi a i shumisa kha mutaladzi wa 12. (1)
- 2.4.7 ? alutshedzani zwine murendi a tama u ? ahisa zwone kha mutaladzi wa 20. (1)

[15]

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA A: [40]

KHETHEKANYO YA B

?ITAMBWA

Kha khethekanyo ya B, arali na fhindula mbudziso ya u toolola ni tea u fhindula mbudziso ya vhubudziso vhu?uku kha khethekanyo ya C KANA arali na fhindula mbudziso ya vhubudziso vhu?uku kha khethekanyo ya B, ni fanela u fhindula ya u toolola kha khethekanyo ya C.

MBUDZISO 3

Zwo itwa – A.M. Mahamba

Fhindula mbudziso 3.1 KANA 3.2.

3.1 Fhindula mbudziso dzi re afho fhasi:

"Zwi farisani, nangwe nde ndi shavhe vha ?o ?i nnngwana. Maano ndi enea a u tou ?uwa na ?wananga na vhone vhaloi khathihi. Mutumbu wanga ndi a ?ivha u ?o vhona mboni."

- 3.1.1 Ndi ngani muambi a tshi ?elwa nga muhumbulo wa u shavha? (2)
- 3.1.2 Muambi u amba mafhungo aya e ngafhi? (1)
- 3.1.3 Maano o no ambiwa afha ndi maano-?e? (2)
- 3.1.4 Muambi u ambani a tshi ri u ?uwa na ?wana wawe na vhaloi khathihi? (2)
- 3.1.5 ? wana na vhaloi vha no ambiwa afha ndi vhonnyi? (3)
- 3.1.6 Ndi ngani avho vhatu vhe na bula afho n?ha a tshi ri ndi vhaloi? (4)
- 3.1.7 Iyi ?irama ndi ya lushaka lufhio lwa ?irama? Tikedzani phindulo ya?u. (5)
- 3.1.8 Inwi ni tshi sedza kha ?irama iyi ni vhona uho vhuloi ho ambiwaho vhu hone? Ndi ngani ni tshi ralo? (6)
- 3.1.9 Malukuta u vhonala sa mubvumbedzwa-?e? Tikedzani. (3)
- 3.1.10 ? eani zwithu zwivhili zwe zwa vhanga lufu lwa Nditsheni. (2)

[30]

KANA

- 3.2 Kha ?irama iyi yashu ri vhona zwa vhutendatenda kha zwa dzi?anga zwi tshi ?isa dzinndwa. Tikedzani ikumedzwa i?i nga zwi re kha bugu iyi ya ?irama ya **Zwo itwa.** [30]

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA B: [30]

KHETHEKANYO YA C

NGANEA

Humbulani ku?angelo kwa mbudziso.

Mitshe?o ya wa – A.W. Magau

Fhindulani mbudziso 4.1 KANA 4.2.

MBUDZISO 4

- 4.1 Fhindula mbudziso dzi re afho fhasi:

"Phondi yo raliho sa Vho-Matambule i fanela u tou vhlulawa hu vhusiku kana ya tou fhisedzelwa ngomu n? uni ya fa. A sa tou pfallwo u?o fhedza vhathu. Kha ri humele mu?ani n?e ndi khou tou ri ndi ni lume-vho n?evhe."

- 4.1.1 Bulani vhaanewa vhan e vha khou ku?ana kha nganea iyi? (2)
- 4.1.2 Ndi mini tshi no ku?anya vhaanewa vhe na bula afho n?ha. (2)
- 4.1.3 ? eani fhethuvhupo hune Vho-Mutshekwa vha dzula khaho. Tikedzani uri ndi ngani ni tshi ralo? (4)
- 4.1.4 (a) Bulani muambi wa mafhungo a re afho n?ha. (1)
(b) Vhathu avha vha khou amba mafhungo aya vhe ngafhi? Nahone ho bvelela mini? (2)
(c) Ndi zwifhio zwe zwa vha zwi tshi khou bvelela henefho? (2)
(d) Ndi ngani muambi a tshi ambela Vho-Matambule zwo raloho? Tikedzani phindulo ya?u. (3)
- 4.1.5 Vho-Nguluvhe vho vhlulawa ngani? Ndi ngani ni tshi ralo?. (4)
- 4.1.6 Ntsundeni ni mu vhona sa mubvumbedzwa-?e? Tikedzani. (4)
- 4.1.7 Mapholisa vho zwi kona hani u wana ngoho ya u vhlulawa ha Vho-Nguluvhe? (4)

TSHIVEN? A LUAMBO LWA ? AMUNI GIREIDI YA N?HA (Bambiri a Vhuvhili) 119-1/2 Z	10
---	-----------

4.1.8 Ndi ngani Tshishonga a tshi dzhenelela kha mafhungo aya? (2)
[30]

KANA

4.2 Ntsundeni sa muthu wa u zwifha ndi ene o vhangaho khu?ano vhukati ha vhabebi vhawe na Vho-Matambule. Bulani khu?ano iyo na zwo bvelelaho kha Vho-Matambule. **[30]**

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA C: [30]

MARAGA: 100